

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI'NIN

SİLİVRİ SİAD KONUŞMASI

“Türkiye Ekonomisi ve Türkiye AB İlişkileri”

28 Eylül 2006

Silivri

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın konuklar, değerli basın mensupları,

TÜSİAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Silivri SİAD'ın davetlisi olarak burada sizlere hitap edebildiğim için son derece mutluyum. Silivri SİAD Başkanı sayın Kadir Baran'ın şahsında hepinize teşekkür ederim.

Silivri SİAD, TÜSİAD'ın da üyesi olduğu, Marmara ve Karadeniz Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu'nun kurucu üyesi. Bu nedenle sanırım hepiniz federasyonumuzun üye olduğu TÜRKONFED'in çalışmalarını da yakından izliyorsunuz...

Kuruluş dönemini geride bırakmaya başladığı bu günlerde, Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu TÜRKONFED, her gün biraz daha, iş dünyamız açısından önemli bir boşluğu doldurmaya başladı.

Bu duygunun bende oluşması, yalnızca, Türkiye'de ilk kez bu büyüklükte, ülke coğrafyasına böylesine yayılan, bağımsız ve gönüllü bir iş dünyası örgütünün kurulmuş olmasından kaynaklanmıyor. Beni esas olarak, konfederasyonun belirli konuları ele alış ve takip ediş biçimi heyecanlandırıyor.

Bölgesel Kalkınmada Sektörel Önceliklerin Belirlenmesi Çalışmaları, Kalkınma Ajansları, Meslek Eğitimi'nin Geliştirilmesi gibi konulara, TÜRKONFED, gerçekten derinlikli bir yaklaşımla sahip çıktı.

Gönüllü iş dünyası kuruluşlarının, ekonomimizdeki bu tür orta ve uzun vadeli konulara sahip çıkması çok önemli. Çünkü ne yazık ki, iktidar, muhalefet ve bürokrasi, kısa vadeli bakış açısından kendisini kolay kolay kurtaramıyor. Günü kurtarmaya çalışırken, orta ve uzun vadeyi kurmaya bir türlü başlayamıyorlar. Olayların önünde koşamadıkları için, ne fırsatları yeteri kadar değerlendirebiliyorlar, ne de riskleri gerektiği gibi yönetebiliyorlar.

Bursa Başkanlar Konseyimiz'de yaptığım konuşmada risk yönetiminin önemine bu nedenle dikkat çekme ihtiyacını hissettim.

Orta ve uzun vadede, gelişmemizin önüne çıkabilecek engellerin, bizi yolumuzdan çıkaracak gelişmelerin kapsamlı analizlerini yapmamız gerekiyor. Risk faktörlerini belirlemeli, sınıflamalı, etki derecesini saptayarak sıralamalıyız. Bu çerçevede stratejiler oluşturmalı; tehlike kapıyı çaldığında değil, muhtemel senaryoları önceden düşünerek, alternatif politikalar üretmeliyiz.

Önümüzdeki dönemde, özellikle yurt dışından gelebilecek etkileri dikkatle izlememiz ve olası risk faktörlerini öngörmemiz lazım. Petrol ve hammadde fiyatlarının artış eğiliminin devam etmesi, gelişmiş ekonomilerde faizlerin artmasına yol açan faktörlerin sürmesi, bunların sonucu küresel büyümede bir yavaşlama ortaya çıkması ihtimallerini değerlendirmeliyiz. Çünkü bunlar, özellikle döviz kurlarındaki oynaklığa aşırı duyarlı ülkeleri olumsuz etkileyebilecek gelişmeler olacaktır. Türkiye de bu ülkelerden biri... Bu sebeple ekonominin makro dengeleri konusunda rehavete kapılmamamız gerekiyor.

Cari açığı çok dikkatle izlemeliyiz. 2006'nın ilk altı ayında ekonomimiz 18 milyar dolardan fazla bir cari açık verdi. 12 aylık cari açık Haziran sonu itibariyle 28.6 milyar dolara ulaştı. Bu hızla gittiği takdirde, yıl sonunda 32 milyar doları aşabilir. Bu rakam, cari açığın milli gelire oranının yüzde 7'yi aşacağını gösteriyor. Oysa bizim gibi, yurt dışından henüz sürekli bir portföy ve doğrudan yatırım akışının gerçekleşmediği ülkelerde bu pek rastlamadığımız bir oran...

Öte yandan, yılın ikinci yarısında tüketim ve yatırım harcamalarında belirgin bir yavaşlama ortaya çıkmaması halinde, enflasyon ve faizler üzerinde de ciddi bir baskı ortaya çıkmasını beklemek

lazım. Hedeflerinin tutturulması konusundaki iyimser yaklaşımları bir kenara bırakarak, enflasyon göstergelerini de dikkatle izlememiz ve bugüne kadar ciddi bedeller ödeyerek gerçekleştirdiğimiz makro dengeleri tehlikeye atacak girişimlerden özenle kaçınmamız gerekiyor.

Bu bakımdan en büyük risk, yaklaşan seçimlerdir. Eğer, seçim ekonomisi uygulamalarına geçilir, kamu harcamaları ölçsüz biçimde artarsa, bu, son yıllarda başarıyla sürdürülen bütçe dengelerini bozar ve bedeli de ekonomimiz için çok ağır olur.

Ekonominin üretim tarafına yönelik özensiz yaklaşımlara da son verilmelidir. Her fırsatta girişimciyi desteklediğini söyleyen bir hükümetin, haksız rekabetin önüne geçme konusunda bir hassasiyet içinde olması gerekmez mi? Faaliyetini yasalara saygı içinde yürüten, büyük-küçük, yerli-yabancı yatırımcının karşısında, kayıt dışı çalışan, faturasız mal satan, sigortasız eleman çalıştıran, gelirini eksik beyan eden kişi ve kurumların çok daha etkin bir şekilde izlenmesi ve cezalandırılması gerekmez mi?

Kayıt dışının yarattığı haksız rekabet yatırımların önünde bir ciddi bir engel oluşturmaktadır. Kayıt dışı ekonominin, toplam ekonomiye göre büyüklüğünün izlenmesi için dünyada kullanılan çeşitli modeller var. Türkiye'nin de bu modellerden birini uyarlayarak bu çok önemli risk faktörünü yakından izlemesi ve bununla ilgili politikalarını somut verilere dayanarak oluşturması gerekiyor.

Bugünlerde bir de, Organize Sanayi Bölgeleri'nin yönetimlerinin o bölgelerdeki sanayicinin elinden alınmasına yönelik bir girişim başlatıldı. Hazırlanan bir yasa tasarısı ile yönetimde kamu görevlilerinin ve oda temsilcilerinin yer almasına çalışılıyor. Siz bir apartmanda kat sahibi olacaksınız, ama o apartmanın yönetimini seçme hakkınız olmayacak. Sizi kimin yöneteceği yasayla belirlenecek. Bu nasıl bir anlayıştır, doğrusu kavrayamadık.

Bırakın, Organize Sanayi Bölgeleri'ndeki sanayici kendisini yönetmek üzere kimi seçiyorsa yönetimde o olsun. Bunu yasayla belirleyip, o bölgelerde üretim yapan gerçek sanayiciyi devre dışına çıkarmaya çalışmayı anlamak mümkün değil.

Değerli konuklar,

Kalkınmamızın kesintisiz sürmesinin, hızlı, dengeli ve sürdürülebilir bir büyüme çizgisinin korunmasının, ekonomik ve siyasi istikrara olduğu kadar, Türkiye hakkında olumlu bir gelecek beklentisi yaratılmasına da bağlı olduğunu artık hepimiz deneyimlerimizden biliyoruz.

AB ile başlattığımız üyelik müzakereleri, son yıllarda, uluslararası piyasalarda Türkiye ile ilgili gelecek beklentilerini olumlu etkileyen en önemli gelişme oldu. Bu gelişmenin etkilerini, dünya piyasalarından sağlanan kaynaklarda, yabancı sermaye girişlerinde kaydedilen çarpıcı artışlarda gördük. Yatırım ve istihdam açısından bu eğilimin artarak devam etmesine ihtiyacımız var. Bu da ancak Türkiye ile ilgili olumlu gelecek beklentilerinin sürmesine bağlı.

Hal böyleyken, AB sürecindeki kısa dönemli tikanlıklar karşısında soğukkanlı ve akılcı olmaktan, kendi kendimize çelme takmaktan vazgeçmekten başka seçeneğimiz olmadığı açık.

Düşünce özgürlüğü konusu buna en yakın ve en çarpıcı örnek. Hatırlanacağı üzere, TCK'nın 301. maddesinin yeni düzenlemesi, ifade özgürlüğü alanında yeni bir açılım sağlama amacını gütmekteydi. Ancak bu amaç gerçekleşmedi. "Düşünce suçu" davaları ve bu davaları bir siyasi gösteri sahnesi olarak kullanmak isteyenlerin yarattıkları tablo, bir kez daha, konunun istismarına imkân sağlayacak malzemeyi Türkiye aleyhtar lobilerin eline vermiş oldu.

TCK'nun 301. maddesi başta olmak üzere, düşünce ve ifade özgürlüğünü ilgilendiren tüm maddelerin, ana gaye ışığında değiştirilmesi gerekmektedir. Bunu bir an önce yaparak, hiç bir surette hak etmediğimize inandığım, demokratik açıdan olgunlaşmamış ülke görüntüsünü ve bu çerçevede ülkemize yöneltilen eleştirileri bertaraf etmeliyiz.

Bu tür olumsuz görüntülere son verdiğimizde, başta AB'nin bazı konulardaki çifte standardı, verdiği sözleri tutmama eğilimi, kendi değerlerine aykırı hareketleri olmak üzere, pek çok konuyu dünya kamuoyuna daha kolay anlatabilir hale geliriz. Uluslararası planda saygınlığımızı artırırız.

Avrupa Birliği konusu kendi kaderine mi terk edildi, doğrusu bilmek istiyoruz. Bütün aday ülkelerin müzakere süreçleri en canlı tartışmaların yaşandığı, hükümetlerin en yoğun bilgilendirme kampanyalarına giriştikleri dönemler olmuştur.

Oysa bizim hükümetimiz, bu dönemde, AB konusunda ortalığı büyük ölçüde boş bıraktığını kabul etmeye yanaşmıyor. Kamuoyunu bilgilendirme adına pek bir şey yapılmıyor. AB ile bir yandan müzakere kapsamındaki teknik süreçler devam ederken, kimi kesimlerde bir tür "uyum korkusu"nun yaşandığı gözleniyor. Öte yandan da, AB cephesinden kaynaklanan ve kısa vadeli iç siyasi kazanımları hedefleyen olumsuz söylemler ve adımlar kuvvetli bir tepki dalgasının oluşmasına neden oluyor. Bu ortam AB karşıtlarını cesaretlendiriyor ve azınlıkta olmalarına rağmen seslerinin daha gür çıkmasına neden oluyor.

Kuşkusuz bu yalnızca hükümetle ilgili bir konu değil. Muhalefetin de hükümeti yıpratmak adına, giriştiği siyasi manevraları terk etmesi gerekiyor. Türkiye'nin AB yolunda ilerlemesine engel çıkartanların Türkiye'ye nasıl bir bedel ödetecek olduklarını çok iyi düşünmeleri lazım.

Sağlıklı bir demokrasinin iktidar ve muhalefet arasında oluşan bir dengenin ürünü olması gerektiğini hepimiz biliyoruz. Demokrasinin tüm değerleriyle birlikte Türk halkı tarafından benimsendiği ve AB'ne üyelik sürecinde ülkemiz açısından en önemli kozumuz haline geldiği şu ortamda, Sosyal Demokrat bir partinin, 301. maddenin değiştirilmesi ile ilgili beyanatlarını basından üzümlere takip ediyoruz.

Bireysel ve bölgesel gelir dağılımının dikkate değer ölçüde bozuk olduğu, demokrasi alanında hala birtakım eksiklerin bulunduğu, yoksullukla mücadele ve toplumsal gelişmenin istediğimiz hızla ilerlemediği ülkemizde, bir sosyal demokrat partiden, batı standartlarında bir politik yaklaşım beklemek sanırım hepimizin hakkıdır.

Değerli konuklar,

Piyasalardaki dalgalanmalardan henüz hala fazlasıyla etkileniyor olsa da, ekonomimizin makro değerlerinde belirgin bir iyileşmeyi yaşadığımız, istikrar yönü ağır basan bir dönemdeyiz. Bu noktaya gelebilmek için çok zaman, enerji ve kaynak sarf ettik, çok bedel ödedik. Bu süreci yeniden yaşayamayız.

Aynı şeyi AB ilişkileri için de söyleyebiliriz. Müzakerelerin başlatılması noktasına tırnaklarımızla kazıyarak geldik. Bu yolun geri dönüşü yok.

Bulduğumuz yerin değerini iyi kavramak ve ileriye doğru yürümek zorundayız. Bunun gerekleri neyse yerine getirmeliyiz. Ancak bu şekilde aydınlık, refah dolu, güvenli bir ülkede yaşamının yolunu açabiliriz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.